

מסורת הש"ס

(א) ופי' חמ"ס לשל' ד' ר' ג' ט' ו'... (ב) וזיל מהו וי' ר"ף ור"ש רב' כ' ר' כ'... (ג) ושל' מט'... (ד) ושל' למח' הקדמ'... (ה) ושל' ד'... (ו) ושל' ד'... (ז) ושל' ד'... (ח) ושל' ד'... (ט) ושל' ד'... (י) ושל' ד'...

תורה אור השלם

1 כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשטר ונתן או נשכר או נשכר אקראה שבעת י' תורה בק שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם: סמות כב ט' למען תלך בדרך טובים וארחות צדיקים תשמור: מסלי ב' ב'

הגהות הב"ח

(א) רש"י ל"ה דברו וכו' על תלמוד ונתן שני בדין: (ב) ר"ח עד של' וכו' אין כ"ס. י"ב ח"ה דפי' היב' דף מט' מוטל דש' כדברים משום מחוסר אמה: סמות כב ט'

גליון הש"ס

נב' בשלם פ"טא. פ"ח פ"ח דף כב פ"ב ח"ה ל"ה חתמ':

הגהות הגר"א

[א] נב' זיל ח"ה ר"ה. ר"ב נ"י ה"ר"ף ור"ש' דל' שפעת ט' וי' במלכות:

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

פג.

עין משפט
גר מצוה

צו א מ"י פ"ג מהל' שפירות הל' ב וי' נכשגות ונמ"ת סמג ע"ן מט טושי"ע ח"ת ס' ד' ספ"ח א:
ב ומ"י פ"ו מהל' אהל' הל"ג טושי"ע ח"ת ס' קפ"ו ספ"ח א:
צו ג מ"י פ"ג מהל' שפירות הלכה א סמג ס' טושי"ע ח"ת ס' ד' ספ"ח א וי' ר"ח ר"ע ספ"ח ב וי' ס"ה ס"א:
צד ד ה' מ"י פ"ב מהל' שפירות וסמ"פ הל' ט סמג ע"ן ל' טושי"ע ח"ת ס' קפ"ו ספ"ח ב:
צו ד מ"י פ"ג מהל' שפירות הל' ב סמג ע"ן ט' טושי"ע ח"ת ס' ספ"ח א:
ב ט מ"י ס' טושי"ע ס' ספ"ח א:
ג ו' מ"י ס' טושי"ע ס' ספ"ח א:

לעני רש"י

בב"א. קלשון ובמ"מ.

מוסף רש"י

צו ואמור להם כו'. שנה חת נט' לחור כמנאו עד של' יתחילו המלאכה ולפסק להם ממות ק"ס יבטי' ח' ח'.

ואפי' במקום מדרון נמי. היאך נפטר בשבועה במקום שני אדם רגילין להלך אל"כ מביא עדים: היכא דליכא ראייה. במקום שעדים מנזיין: נייסי ראייה. ולא יפטר בשבועה כאיסי ור' מאיר אית ליה נתקל אנוס הוא הלכך שומר שכר נמי פטור ודאיסי לית ליה: ה"ג ור' חייא בר אבא וכו' ולא גרסינן אלא. ומילתא דאפי' נפשיה מתוך הא דרמינן לעיל דר"מ אדר' מאיר נתקל ולא ר' אלעזר תכרא וכו' ור' חייא בר אבא פליג אדר' אלעזר ואמר לעולם מד מנא הוא ונתקל ודאי פושע הוא והכא היינו טעמא דמיפטר בשבועה: שבועה זו סקנא

ואפילו במקום מדרון נמי התייבא היכא דליכא ראייה אבל היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ונפטר דתניא איסי בן יהודה אומר אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם ה"ה יש רואה יביא ראייה ויפטר ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן שבוועה זו תקנת חכמים היא שאם איך אתה אומר בן אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום למקום היכי משתבע אמר רבא שבועה שלא כוונה שברתיה ואתא ר' יהודה למיומר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם האי כדנייה והאי כדנייה ואתא ר' אלעזר למיומר אין גמרא כר"מ ומיהו תמיה אני אם יכולים זה וזה לישבע בשלמא שומר חנם משתבע שלא פשע בה אלא שומר שכר אמאי משתבע כי לא פשע נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינח במקום מדרון שלא במקום מדרון מי מצי משתבע שלא פשע ואפילו במקום מדרון נמי הא תינח היכא דליכא ראייה דאיכא ראייה ניתי ראייה ויפטר דתניא איסי בן יהודה אומר אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראייה ויפטר ההוא גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא בריסתקא דמחוזא ותכרה בזיוא דמחוזא אתא לקמיה דרבא א"ל ריסתקא דמחוזא שכחתי בה אינשי זיל אייתי ראייה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי וסבירא לן כוותיה ההוא גברא דא"ל לחבריה זיל זבין לי ארבע מאה דני חמרא אול זבן ליה לסוף אתא לקמיה א"ל זבני לך ארבע מאה דני חמרא ותקיפו להו ארבע מאה דרבא א"ל יארבע מאה דני חמרא תקיפו קלא אית לה למילתא זיל אייתי ראייה דמעיקרא כי מובנת להו חמרא מעליא הוה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי וסבירא לן כוותיה יאתקין רב חייא בר יוסף בסבירא הני דדרו באגרא ואיתבר ג'שלם פלגא מאי מעמא נפיש לחד ווטר לחרו קרוב לאונם וקרוב לפשיעה כדניגלא משלם כולה רבה בר בר ח' חנן תברו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא שקל לגלימיהו אתו אמרו לרב אמר ליה הב להו גלימיהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה אין למען תלך בדרך טובים יהיב להו גלימיהו אמרו ליה עניי און וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מידי אמר ליה זיל הב אנרייהו א"ל דינא הכי אמר ליה אין ווארחות צדיקים תשמור:

כדילא לי דנתקל לאו פושע הוא ולאו אנוס אלא שומר שכר כו': כרסתקא. רחבה: זיוא. קורה היואל מן הכותל וזולת לנשות הכינים: אייתי ראייה. זולתו נתקן בשבועה אלא כעדים. וזנינן לך. קימי לך: וסקיפו לכו. החמיינו: קלא איסי לכו. אימת החמיינו ואכל מי היו ושל מי היו שמה שלך היו או קנית חומץ ולא אנוס אלא שומר שכר כו': דדרי כוונתא. מוט כפוף כאלמנעו ונתנו על כתפו (א) ונשא שני בדין (ב) כשי ראשו ונשא צו משא כבד: משלם פלגא. פועל שקבל עליו להוליך חביות ממקום למקום וששם בלחמו מוט ונשך משלם פלגא: מאי טעמא נפיש למד. ולא היה להטעינו לבדו: וופר לטרי. וכיון דאינו ראו לשני משאות דרך בני אדם להתחמק ולטוענו כאלה הלכך דמי נמי לאונם: דדרו כדניגלא. עץ מפולל כרשו וקושר צו משא שני בני אדם ומכניס ואורו בין שני פלגיו ומוטל על צ' כתפיו וקורין אותו בלשון אשכנז גבל"א וראשו של מטה ארוך וכשעומד לפוש מלינו כדקרא: משלם כוליה. שפשיעה היא שרונה כמאן שני בני אדם: שקולאי. נושאי משאות ותכרו ליה שלם נתקוס מדרון ובפשיעה אי נמי כדניגלא: כדרך טובים. לפנים משורת הדין: וארחות צדיקים תשמור. סיפיה דקרא הוא:

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה מעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה מעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה מעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה מעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה מעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל